

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет залізничного транспорту
ННЦГО
кафедра іноземних мов

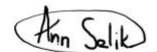
КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

освітнього рівня «магістр» на тему

**«Robin Hood як прецедентний антропонім в англomовному
публіцистичному дискурсі»**

Виконала: студентка групи 121-ППТГ-Д23
спеціальності 035 Філологія освітньої
програми «Професійний переклад в
транспортній галузі»

Селіванова Анна Сергіївна

Керівник: д.ф.н., професор Донець П.М.

Рецензент: д.ф.н., професор Ільєнко О.Л.

Харків – 2025

Український державний університет залізничного транспорту

ННЦГО

Кафедра іноземних мов

Другий (магістерський) освітній рівень

Спеціальність 035 Філологія

Освітня програма: Професійний переклад у транспортній галузі

Затверджено на засіданні кафедри іноземних мов

Протокол № 10 від 20.05.2024 р.

Завідувач кафедри

Нешко С.І.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТА

Селіванової Анни Сергіївни

Тема роботи: *«Robin Hood як прецедентний антропонім в англomовному публіцистичному дискурсі»*

Керівник роботи: *Донець П.М., д.ф.н., професор*

Строк подання студентом роботи: *10 січня 2025 року*

Дата видачі завдання: *20 травня 2024 року*

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної магістерської роботи	Строк виконання	Примітка
1	Вибір теми кваліфікаційної магістерської роботи, визначення мети і завдання. Обґрунтування актуальності теми.	10.05.2024	
2	Складання календарного плану роботи та його затвердження. Затвердження завдання на роботу.	20.05.2024	
3	Аналіз наукових джерел з теми дослідження.	до 10.09.2024	
4	Написання першого розділу роботи	до 30.09.2024	
5	Подання керівнику першого розділу на перевірку	до 05.10.2024	
6	Написання другого розділу роботи	до 31.10.2024	
7	Подання керівнику другого розділу на перевірку	до 05.11.2024	
8	Написання вступу, висновків і рекомендацій до роботи	до 15.11.2024	
9	Оформлення	до 30.11.2024	
10	Подання кваліфікаційної роботи керівнику на рецензування	до 05.12.2024	
11	Рецензування та перевірка на плагіат	до 10.12.2024	
12	Складання тексту виступу та презентації	до 05.01.2025	
13	Подання роботи ЕК (на кафедрі)	до 10.01.2025	
14	Захист роботи перед ЕК	16-18 січня 2025	

Студент

_____ (підпис)

Селіванова А.С.
(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ (підпис)

Донець П.М.
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Селіванова А.С. Робін Гуд як прецедентний антропонім в англomовному публіцистичному дискурсі. Кваліфікаційна робота освітнього рівня «магістр». На правах рукопису. Спеціальність – 035 Філологія, спеціалізація – 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська. Харків, 2024.

У роботі досліджено функціонування образу Робіна Гуда як прецедентного антропоніма в англomовному публіцистичному дискурсі. Для досягнення мети було використано методи дискурсивного аналізу, контекстуального аналізу та кількісного аналізу частотності вживання антропоніма.

Ключові слова: Робін Гуд, публіцистичний дискурс, антропонім, концептуальний образ, прецедентні феномени, медіа.

ABSTRACT

Selivanova A.S. Robin Hood as a Precedent Name in English-Language Journalistic Discourse. Qualification work of the educational level “Master”. Manuscript form. Specialization – 035 Philology, specialization – 035.041 Germanic Languages and Literatures (including translation), first – English. Kharkiv, 2024.

This study explores the functioning of the image of Robin Hood as a precedent name in English-language journalistic discourse. To achieve the research goal, methods of discourse analysis, contextual analysis, and quantitative analysis of the name's frequency of use were employed.

Keywords: Robin Hood, journalistic discourse, precedent name, conceptual image, precedentality, media.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ МОВИ ТА КУЛЬТУРИ В МЕЖАХ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ	7
1.1. Лінгвокультурологія як наукова дисципліна	7
1.2. Поняття культури	9
ВИСНОВКИ ДО ПЕРШОГО РОЗДІЛУ	27
РОЗДІЛ 2. ФУНКЦІОНУВАННЯ АНТРОПОНІМА «РОБІН ГУД» У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ	29
2.1. Прецедентні тексти про Робіна Гуда	30
2.2. Функціонування прецедентного антропоніма «Робін Гуд» в публіцистичному дискурсі	36
2.2.2 Матриця прецедентного антропоніма «Robin Hood» та актуалізація його окремих елементів у публіцистичному дискурсі.	41
2.2.2.1 Елемент «Шляхетний розбійник»	43
2.2.2.2 Елемент «Співучасники»	45
2.2.2.3 Елемент «Жертви»	46
2.2.2.4 Елемент «Цінності, що відбираються»	47
2.2.2.5 Елемент «Місце дії»	49
2.2.2.6 Елемент «Бенефіціари розбою»	50
2.2.2.6 «Зворотний Робін Гуд»	52
ВИСНОВКИ ДО ДРУГОГО РОЗДІЛУ	56
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	58
Апробація результатів наукового дослідження	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	62
ДОДАТКИ	68

ВСТУП

Поняття «прецедентний антропонім» є важливим елементом сучасної лінгвокультурології, оскільки такі імена виступають культурними маркерами, що акумулюють колективну пам'ять і соціальні ідеали. Образ Робіна Гуда, легендарного розбійника, використовується у сучасному публіцистичному дискурсі для позначення соціальних, політичних і культурних явищ, відображаючи суспільні цінності, конфлікти та ідеали. Незважаючи на широку популярність цього образу, системного аналізу функціонування антропоніма «Робін Гуд» у сучасних англійських текстах публіцистики досі не проведено, що обумовлює новизну обраної теми.

Феномен прецедентних антропонімів вивчався багатьма дослідниками. Їхні роботи висвітлюють роль прецедентних феноменів у культурній комунікації та мові. Дослідження символіки Робіна Гуда як частини англійської культури представлені у працях західних дослідників, однак зосереджені переважно на історичному та літературному аспектах. Дана робота має на меті розширити ці підходи, проаналізувавши семантичні, функціональні та прагматичні аспекти використання образу Робіна Гуда в англійському публіцистичному дискурсі.

Мета дослідження полягає у виявленні особливостей функціонування антропоніма «Робін Гуд» як прецедентного феномену в сучасному англійському публіцистичному дискурсі.

Об'єктом дослідження виступає прецедентний антропонім Робін Гуд.

Предметом дослідження є функціонування прецедентного антропоніма «Робін Гуд» у публіцистичних текстах.

Для досягнення поставленої мети було окреслено такі **завдання**:

1. Проаналізувати поняття «прецедентний антропонім» у теоретичному аспекті.

2. Окреслити взаємозв'язок мови і культури у контексті функціонування прецедентних феноменів.

3. Дослідити семантичні та функціональні аспекти прецедентного антропоніма «Робін Гуд» у публіцистиці.

4. Виявити прагматичні особливості використання образу Робіна Гуда для позначення сучасних політичних, соціальних і культурних явищ.

5. Розробити класифікацію контекстів вживання антропоніма «Робін Гуд» у публіцистичному дискурсі.

Для досягнення мети дослідження та вирішення конкретних завдань було використано такі **методи**:

- *описовий метод* — для визначення теоретичних основ поняття «прецедентний антропонім» і окреслення його функцій у лінгвокультурологічному аспекті;

- *дискурсивний метод* — для виявлення специфіки функціонування образу Робіна Гуда в сучасному англomовному публіцистичному дискурсі;

- *контекстуальний метод* — для аналізу семантичного та прагматичного наповнення антропоніма «Робін Гуд» у різних текстових контекстах;

- *семантико-стилістичний метод* — для аналізу стилістичних прийомів, за допомогою яких у публіцистичних текстах передаються соціальні, політичні та культурні конотації антропоніма «Робін Гуд»;

- *кількісний метод* — для підрахунку частотності вживання антропоніма «Робін Гуд» у сучасній англomовній публіцистиці та ідентифікації ключових тенденцій у його використанні.

Матеріалом дослідження була вибірка з понад 200 прикладів використання прецедентного антропоніма Робін Гуд, відібрані методом суцільної вибірки, в текстах англomовної публіцистики, включаючи статті, інтерв'ю, новинні замітки та огляди, опубліковані у провідних англomовних медіа-джерелах, таких як The Guardian, BBC, CNN, Reuters та інших.

Наукова значущість одержаних результатів полягає у проведенні комплексного аналізу функціонування антропоніма «Робін Гуд» як прецедентного феномену у публіцистичному дискурсі. Виявлено ключові функції цього антропоніма у текстах, включаючи метафоричну, аргументативну та асоціативну. Розроблено класифікацію контекстів використання образу Робіна Гуда у політичній, соціальній та культурній сферах.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаних джерел. У першому розділі розглянуто теоретичні засади, що охоплюють поняття прецедентних феноменів, лінгвокультурологічний підхід до взаємодії мови і культури, а також основні функції прецедентних антропонімів. Другий розділ присвячено аналізу функціонування антропоніма «Робін Гуд» у публіцистиці, зокрема виявленню його семантичних, функціональних та прагматичних аспектів у текстах англомовних ЗМІ. У висновках підсумовано результати дослідження та окреслено перспективи подальших наукових розвідок. Загальний обсяг роботи – 74 сторінки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арделян О. В. Прецедентні антропоніми у фразеологізмах в різносистемних мовах. *Мова і культура*. 2011. Вип. 14. С. 168–174. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mik_2011_14_7_30 (дата звернення: 26.10.24).
2. Артемчук Г. І. Лео Вайсгербер і його роль у розвитку сучасного мовознавства / Г. І. Артемчук // *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Серія : Філологічні науки. Мовознавство. – Луцьк, 2012. – № 23. – С. 174-179.
3. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики / Ф. С. Бацевич. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – 344 с.
4. Бондаренко І.В., Кваша Т. Г. Лінгвофілософський аспект семантики антропонімів. *Мова*, № 35 (29 липня 2021): 134–141. DOI: [10.18524/2307-4558.2021.35.237793](https://doi.org/10.18524/2307-4558.2021.35.237793).
5. Босик, С. В., Кресан, О. Я. (2019) *Лінгвокультурологія як філософія мови і культури*. Актуальні проблеми природничих і гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2019» / XXI Всеукраїнська наукова конференція молодих учених. с. 377-379.
6. Білецька І. *МОВА І КУЛЬТУРА ЯК ОСНОВНІ КАТЕГОРІЇ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ*. *Věda a perspektivy*. 2022. № 6(13). URL: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-6\(13\)-282-295](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-6(13)-282-295) (дата звернення: 13.11.2024).
7. Великорода, Ю.М. Прецедентні імена в американському медіа дискурсі / Ю.М.Великорода // *Мова і культура: науковий журнал*. – К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2009. – Вип.11, т. VI (118). – С.164-169.
8. Великорода Ю. Прецедентні феномени як засіб вираження культурної континуальності у медіа дискурсі. *Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах*. 2009. Вип. 16. С. 132–139.

9. Гатальська С. М. Філософія культури / С. М. Гатальська. – К.: Либідь, 2005. – С. 106–115, 194–236.
10. Герасимчук, В. Антропоніми як засіб художньої характеристики. Літературознавчі студії, [Вип. 1] (2001): 63–69.
11. Гудков Д. Б. Прецедентне ім'я. Проблеми денотації, сигніфікації і конотації // Лінгвокогнітивні проблеми міжкультурної комунікації: зб. статей / Д. Б. Гудков. – М., 1997. – С. 116–129
12. Гудков, Д. Б. Прецедентное имя и теория прецедентности: монография. Москва: Изд-во МГУ, 1999. 152 с.
13. Донец П. М. Прецедентность, прототипичность, репликативность? // Каразинские чтения: Человек. Язык. Коммуникация. Тезисы докладов XIII-й научной конференции с международным участием. 7-го февраля 2014г. Том 1. Харьков: ХНУ им. В.Н. Каразина, 2014. – С. 98-99.
14. Донец П. М. Прецедентные или прототипические феномены? Об одной лингвокультурологической категории // Субъект познания и коммуникация: языковые и межкультурные аспекты. Сб. науч. тр., посвященный юбилею Л.И. Гришаевой / Воронежский гос. университет, Воронеж: Наука-Юнипресс, 2014. – С. 429-439.
15. Дюма А. Робін Гуд: пер. с англ. В. Верховень : Видавництво КСД, 2019. 240с.
16. Дяченко М. В. Життя і культура. *Культура України. Мистецтвознавство. Філософія*. 2006. Вип. 17. С. 10–19.
17. Жайворонок В. В. Знаки української етнокультури: словник-довідник / В. В. Жайворонок. – К.: Довіра, 2006. – 703 с.
18. Заїка, І. Ю. Прецедентні імена в англomовному рекламному дискурсі : thesis. 2014. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/36500>.

19. Захаренко, И. В. Прецедентные высказывания и их функционирование в тексте. Лингвокогнитивные проблемы межкультурной коммуникации. 1997. С. 92–99.
20. Кашперська Д. О. Антропоніми в сучасній українській публіцистиці. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2012. Вип. 41, ч. 2. С. 174–181.
21. Колоїз Ж. В. Проект українського «Словника прецедентних феноменів». *Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету* 16 (27 жовтня 2017): 139–160. DOI: [10.31812/filstd.v16i0.97](https://doi.org/10.31812/filstd.v16i0.97).
22. Колонюк, С. М. Базові поняття лінгвокультурології: лінгвокультура й лінгвокультурема. *Лінгвістичні дослідження* 1, № 54 (2021): 220–228. DOI: [10.34142/23127546.2021.54.1.19](https://doi.org/10.34142/23127546.2021.54.1.19).
23. Кононенко, В. І. Українська лінгвокультурологія / В. І. Кононенко. Київ: Вища школа, 2008. С. 7–41.
24. Костик, О. І. Лінгвістика крізь межі культур (зіставний метод лінгвістики). *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики*, Вип. 14 (2008): 238–245.
25. Корольова В. В. Прецедентні феномени в мові сучасної поезії. URL : <https://naub.oa.edu.ua/2012/pretsedentni-fenomeny-v-movi-suchasnojipoeziji/>
26. Крутько Т.В. Прецедентні феномени у текстах англomовної реклами (на матеріалі банерної реклами) / Т.В. Крутько // *Лінгвістика ХХІ століття: нові дослідження і перспективи*. — К.: Логос, 2011. — С. 190-197. — Бібліогр.: 11 назв. — укр.
27. Макгауен Т.В. Прецедентні імена в сучасному американському медіадискурсі: лінгвокогнітивний і функціональний аспекти: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови» / Т.В. Макгауен. — Херсон, 2012. — 20с.
28. Малюга Н. М., Шарманова Н. М. Сучасна українська літературна мова: Лексикологія, фразеологія, лексикографія. ДВНЗ «Криворіз. нац. ун-т»

- Криворіз. пед. ін-т, 2013. URL: <https://doi.org/10.31812/0564/373> (дата звернення: 13.12.2024).
29. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація / В. М. Манакін. – К.: ВЦ «Академія», 2012. – С. 226–256.
30. Мізін К. І. Нові напрями в українському мовознавстві: зіставна лінгвокультурологія. *Мовознавство*. 2012. № 6. С. 38–52.
31. Найдюк О.В. Функція характеризації прецедентних феноменів. / О.В. Найдюк // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. - Луцьк: ВНУ, 2009. – №5. – С.271-274.
32. Найдюк О. В. Семантичні та функціональні особливості прецедентних феноменів у німецькомовному дискурсі : автореф. дис. ... канд. філол. Наук : 10.02.04. Київ, 2009. 24с
33. Пальчевська, О. С. Біблійні прецедентно мотивовані номінації «народної мови» ХІХ ст. Науковий журнал Львівського державного університету безпеки життєдіяльності Львівський філологічний часопис. 2018. № 4. С. 84–88.
34. Потятник У.О. Феномен прецедентності в арсеналі мовної гри (на матеріалі англomовних медійних текстів) / У.О.Потятник // Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки. – Луцьк, 2007. – с.241-244.
35. Сахарук І. Типологія прецедентних феноменів у сучасному українському дискурсі / І. Сахарук // Лінгвістичні студії. – Донецьк, 2011. – Вип. 23. – С. 197–203.
36. Словник української мови: в 11 тт. / за ред. І. К. Білодіда. Київ: Наукова думка, 1970–1980. URL: <http://sum.in.ua/s/precedent>. (дата звернення: 20.12.2024)
37. Славова Л. Л. Прецедентні феномени в мовленні політиків. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2012. Вип. 42, ч. 2. С. 168–180.

- 38.Серебрянська, І.М. Лінгвокультурологія у колі суміжних дисциплін [Текст] / І.М. Серебрянська // Сучасний український університет: теорія і практика впровадження інноваційних технологій : Збірник матеріалів VII Міжнародної науково-методичної конференції (до 60-річчя Сумського державного університету) 22-24 квітня 2008 року. — Суми : СумДУ, 2008. — Ч.ІІ. — С. 143-145.
- 39.Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2010. 843 с
- 40.Селіванова, О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. 711 с.
- 41.Селіванова О. С. Основи теорії мовної комунікації / О. С. Селіванова. — Черкаси: Видавництво Чабаненко Ю. А., 2011. — 350 с.
- 42.Сепир Э. Язык, раса и культура [Электрон. ресурс] / Э. Сепир // Язык. Введение в изучение речи: избранные труды по языкознанию и культурологии.
- 43.Семенюк О. А. Основи теорії мовної комунікації / О. А. Семенюк, В. Ю. Паращук. — К.: ВЦ «Академія», 2010. — С. 130–140.
44. Ситар Г. Синтаксичні фразеологізми і прецедентні феномени: зони перетину. *Лінгвістичні студії*. 2016. Вип. 31. С. 20–25.
- 45.Універсальні та національні прецедентні феномени у заголовках українських медійних видань / А. Петренко // Культура слова. — 2019. — Вип. 90. — С. 165-175. — Бібліогр.: 10 назв. — укр.
- 46.Філологія. Соціальні комунікації. 2019. Т. 30 (69), № 2. С. 54–58.
- 47.Штерн І. Б. Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики / І. Б. Штерн. — К.: «АртЕк», 1998. — С. 156–159.
- 48.Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації / О. В. Яшенкова. — К.: ВЦ «Академія», 2010. — С. 191–206.
- 49.Cambridge Dictionary | English Dictionary, Translations & Thesaurus. URL: <https://dictionary.cambridge.org/> (дата звернення: 29.12.2024)

50. Dumas A., *The Prince of Thieves*. 1872.
51. Dumas A., *Robin Hood the Outlaw*. 1873.
52. Guirdham M. *Communicating across cultures* / M. Guirdham. – West Lafayette: Bloomsbury, 1999. – 383 p.
53. Hall E. T. *How cultures collide* / E. T. Hall // *Culture, communication, and conflict: readings in intercultural relations*; Weaver G. R. (ed.). – Needham Heights, MA: Simon and Schuster Publishing, 1998. – P. 9–16.
54. Hammer M. R. *Intercultural communication competence* / M. R. Hammer, M. K. Asante, W. B. Gudykunst (eds.) // *Handbook of international and intercultural communication*. – London: Sage Publications, 1989. – P. 247–260.
55. Holliday A. *Intercultural Communication. An Advanced Resource Book* / A. Holliday, M. Hyde, J. Kullman. – London: Taylor & Francis Group, 2004. – 233 p.
56. Lustig M. W., Koester J. *Intercultural competence. Interpersonal communication across cultures* / M. W. Lustig, J. Koester. – Longman, 1999. – 401 p.
57. Merriam-Webster: America's Most Trusted Dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com/> (дата звернення: 29.12.2024).
58. Oxford English Dictionary. URL: <https://www.oed.com/?t=true>
59. Svistun, T. I., Ilyicheva, I. L. Precedent Phenomena: Transformation Processes. *Discourse*. 2021. Vol. 7, no. 6. P. 109–119. DOI: [10.32603/2412-8562-2021-7-6-109-119](https://doi.org/10.32603/2412-8562-2021-7-6-109-119).
60. *The Journal of Linguistic and Intercultural Education*. 2019. Vol. 12, no. 1. P. 139–150. DOI: <https://doi.org/10.29302/jolie.2019.12.1.10>.